

Aleksia -liikelaitoksen johtokunta

Aika 27.02.2024 klo 17:33 - 19:41

Paikka Kunnanvirasto, kokoushuone Timo

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 2	Aleksia liikelaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2023	3
§ 3	Aleksia-liikelaitoksen vuoden 2024 kahden tavoitteen täydentäminen	5
§ 4	Aleksia-liikelaitoksen johtokunnan lausunto ruoka- ja siivouspalvelujen ulkoistamisesta	7
§ 5	Ilmoitusasiat	11
§ 6	Kehitys- ja keskusteluasiat	12

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Pukarinen Pauliina, VIHR Haapalainen Johannes, KD Numminen Janne, KOK Sarpolahti Tuomas, PS Suhonen Otto, KESK Savander-Hämäläinen Anu	puheenjohtaja jäsen jäsen jäsen kunnanhallituksen edustaja esittelijä	
Poissa	Sailio Maiju, SDP		

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Janne Numminen ja Tuomas Sarpolahti

Käsitellyt asiat

2 - 6

Allekirjoitukset

Pauliina Pukarinen
puheenjohtaja

Anu Savander-Hämäläinen
pöytäkirjanpitäjä

Janne Numminen
pöytäkirjantarkastaja

Tuomas Sarpolahti
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Nurmijärven kunnan internetsivuilla 06.03.2024

Aleksia liikelaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2023

Aleksia -liikelaitoksen johtokunta 27.02.2024 § 2
134/00.01.02.02/2024

Kuntalain mukaan liikelaitoksen johtokunnan on laadittava kalenterivuositain liikelaitoksen erillistilinpäätös, ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi ja saatettava kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Valmisteluaikataulun osalta noudatetaan, mitä kunnan tilinpäätöksen valmistelusta on säädetty.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus sekä allekirjoitussivu, jossa tilinpäätösmerkintä.

Liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat laaditaan noudattaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston liikelaitosohjeen mukaisia tase-, tulos- ja rahoituslaskelmakaavoja ja kuntajaoston antamaa liitetieto-ohjetta.

Liikelaitoksen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä päättää valtuusto osana kunnan tilinpäätöksen hyväksymistä. Kunnan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella myös liikelaitoksen hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida ovatko valtuuston liikelaitokselle asettamat tavoitteet toteutuneet. Tilintarkastaja suorittaa liikelaitoksen tarkastuksen osana kunnan tai kuntayhtymän tarkastusta.

Kunnallisen liikelaitoksen johtokunnan on laadittava toimintakertomus, jossa sen on tehtävä selkoa talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta tilikaudella. Toimintakertomus on osa liikelaitoksen tilinpäätöstä. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja myös sellaisista liikelaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei tehdä selkoa tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa. Myös tilikauden päättymisen jälkeen tapahtuneet olennaiset muutokset on selvitettävä, koska niillä saattaa olla merkitystä esimerkiksi tilikauden tuloksen käsittelystä tai talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden yli- tai alijäämää. Tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja.

Lautakuntien/johtokuntien on käsiteltävä toimintakertomuksensa ennen niiden toimittamista kunnanhallitukselle.

Aleksia-liikelaitoksen tuottojen toteuma oli 96 % ja toimintakulujen toteuma 96 % verrattuna talousarvioon. Poistojen toteuma oli 53 %. Sivustys- hyvinvointitoimialalle hyvitetiin palvelumaksuja yhteensä 602 000 euroa, josta ruokapalvelujen osuus oli 526 109 euroa ja siivouspalvelujen 75 891 euroa. Tulos muodostui 205 524, 47 euroa ylijäämäiseksi. Asetetut tavoitteet saavutettiin.

Aleksia-liikelaitoksen toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2023 on liitteenä.

Esittelijä

Palvelujohtaja

Esitys

Aleksia-liikelaitoksen johtokunta hyväksyy liitteenä olevan erillistilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2023. Johtokunta allekirjoittaa tilinpäätöksen ja antaa sen kunnanhallitukselle yhdistettäväksi kunnan tilinpäätökseen sekä jättää sen tilintarkastajan tarkastettavaksi.

Johtokunta esittää, että Aleksia-liikelaitoksen tuloslaskelman mukainen ylijäämä 205 524,47 euroa siirretään edellisten kausien yli- ja alijäämätilille.

Johtokunta oikeuttaa viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia ja tekstiosan tarkistuksia.

Valmistelija

palvelujohtaja Anu Savander-Hämäläinen, anu.savander-hamalainen@nurmijarvi.fi

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Liitteet

Numero Otsikko

Liite1 Aleksia Tilinpäätös 2023

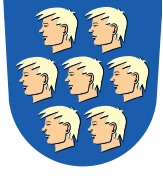
Aleksia-liikelaitoksen vuoden 2024 kahden tavoitteen täydentäminen

Aleksia -liikelaitoksen johtokunta 27.02.2024 § 3
172/01.01.00.03/2024

Aleksia-liikelaitoksen tavoitteet vuodelle 2024 hyväksyttiin talousarvion hyväksynnän yhteydessä. Omistajapoliittisissa linjauksissa Aleksialle määriteltiin kaksi vastuullisuuteen liittyvää tavoitetta: ruokahävikin, % osuus valmistetusta ruoasta ja kotimaisten elintarvikkeiden osuus %. Tavoitteen mittaria ei pystytty määrittelemään talousarvion hyväksynnän yhteydessä, koska vuoden 2023 aikana kerättiin pohjatietoa. Kerätyn tiedon perusteella voidaan määritellä tavoitteiden mittareiden tavoitetasot.

Tiedon keruun yhteydessä todettiin, että ruokahävikki, % osuus valmistetusta ruoasta mittaria on syytä muokata. Toimipisteissä mitataan ja seurataan lakisääteistä elintarvikejätettä päivittäin, ei ainoastaan syömäkelpoista ruokahävikkiä. Elintarvikejäte sisältää vähäisen osan syömäkelvotonta jätettä (hedelmän kuoret, kahvinpurut, lautasjätteen). Luvun vertaaminen valmistettuun ruokaan ei anna kokonaiskuvaa tilanteesta, eikä todellista valmistetun ruoan määrää saada tietoon, koska osa ruoista valmistetaan Aleksian Padassa, osa palvelukeittiöissä ja osa tulee raaka-aineina tukusta.

Kotimaisten elintarvikkeiden osuus % mittarin tavoitetaso voidaan määritellä.

Tavoitteet

Strategian painopistealue: Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin

Näkökulma	Seurannan mittari tai tapa	Mittarin tavoitetaso	Toimenpiteet
Vastuullisuus	ruokahävikki,% osuus valmistetusta ruoasta ESITYS: a) elintarvikejättemäärä vähentynyt % edellisestä vuodesta, b) elintarvikejättemäärän arvo e/vuosi (4 e/kg)	ESITYS: a) 15 % vähemmän kuin vuonna 2023, b) elintarvikejättemäärän arvo vuonna 2024 x e c) lisätään ylijäämäruoan myyntiä ResQ-sovelluksella	v. 2024 toimenpideohjelman toteutus, mitataan elintarvikejätettä, käytetään erilaisia toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi, seurataan tavoitetason toteutumista kuukaisttain
Vastuullisuus	kotimaisten elintarvikkeiden osuus %	vähintään 75%	Nykytaso 75% on riittävä (100 % kotimaista naudanliha, siipikarja, netsemäiset maitotaloustuotteet, juustot ja peruna, satokaudella myös muut juurekset, vihannekset ja hedelmät). Päätöksenteossa tarkastellaan aina kotimaista vaihtoehtoa. Jos raaka-aineesta ei ole kotimaista vaihtoehtoa, hankintakriteerinä on vastuullisuus.

Esittelijä

Palvelujohtaja

Esitys

Johtokunta hyväksyy esitetyt mittarit ja niiden tavoitteet

Valmistelija

palvelupäällikkö Riitta Mikkola, riitta.mikkola@nurmijarvi.fi

Asian käsittely:

Lisätään tavoitteeseen elintarvikejättemäärä lisämittari: seurataan kokonaishävikkiä, kiloina (elintarvikejäte, ResQ-myynti, lahjoitettu ruoka). Tavoitetaso: Seurannan perusteella asetetaan tavoite vuoden 2025 talousarvioon.

Päätös

Johtokunta hyväksyy esitetyt mittarit ja niiden tavoitteet.

Aleksia-liikelaitoksen johtokunnan lausunto ruoka- ja siivouspalvelujen ulkoistamisesta

Aleksia -liikelaitoksen johtokunta 27.02.2024 § 4
184/00.01.02.05/2024

Valtuusto päätti kesäkuussa 2023, että Aleksia-liikelaitoksen ruoka- ja siivouspalvelujen tuotantotapaa tarkastellaan. Jos tarkastelun perusteella todetaan, että markkinaehtoinen tapa tuottaa palvelua on tuotannollisesti ja taloudellisesti edullisempi, palvelut voidaan ulkoistaa tai tehdä yhteistyössä muiden julkisten toimijoiden kanssa.

Aleksian tuotantotavan tarkastelun osalta on loppuvuonna 2023 toteutettu markkinakartoitus, jonka yhteydessä on selvitetty mahdollisten ostajatahojen kiinnostus Aleksiaan ja sen tarjoamiin palveluihin sekä alustava arvonmääritys, jonka yhteydessä on arvioitu millainen kauppahinta liiketoiminnasta voisi olla saatavissa. Markkinakartoitukseen osallistui kolme eri palveluntarjoajaa.

Tavoitteena on, että kunnanvaltuusto päättää maaliskuussa 2024 edetäänkö toiminnan kilpailutukseen vai ei. Konsernipalvelut on pyytänyt Aleksia-liikelaitoksen johtokunnan lausuntoa ruoka- ja siivouspalvelujen ulkoistamisesta.

Johtokunta haluaa tuoda esille kilpailutus päätökseen vaikuttavaa kolme keskeistä teemaa:

- 1. kilpailutuksen ajankohta ei ole oikea suhteessa tehostamistoimien vaikutuksiin***
- 2. yksityisen palveluntuottajan tuottaman palvelun laadun ohjaamisen haasteet***
- 3. Aleksian hyödyntämätöntä kehittämispotentiaalia on saatavissa käyttöön tuomalla lisää taloudellista osaamista johtokuntaan***

Kutakin näistä kolmesta kohdasta on kuvattu tarkemmin alla olevassa tekstissä.

Johtokunta haluaa tuoda esille, että Aleksian nykytilanteen mukaista toiminnan arviointia ei markkinakartoituksen yhteydessä tehty ja että Aleksian toiminta on ollut suurissa muutoksissa vuosien 2020–2023 ajalla:

- Aleksian Pata on otettu käyttöön vaiheittain vuoteen 2023 mennessä ja ruoan valmistus on kokonaisuudessaan siirretty Pataan. Se on todettu tehokkaaksi toimintatavaksi.
- 44 palvelukeittiössä on tehty peruskorjauksia tai kalusto- ja laitemuutoksia Aleksian uuden toimintatavan mukaiseksi
- työskentelytapa on muuttunut ns. yhdistelmätyöksi, jossa suurin osa henkilöstöstä tekee sekä ruoka- ja siivouspalvelujen tehtäviä. Organisaatio muokattiin vastaamaan uutta toimintamallia ja Aleksiaassa ei ole erillistä ruokapalvelu- tai siivouspalveluorganisaatiota. Henkilöstöä on koulutettu uusiin työtehtäviin vuodesta 2014 alkaen.
- palvelujen myynti KeuSotelle on päättynyt vuoden 2023 alusta alkaen
- henkilöstöravintola Ateriakeitaan ja Heikkarin Helmen toiminnat on lopetettu kannattamattomuuden vuoksi

- toiminnan muutoksiin on reagoitu ja henkilöstömäärää pienennetty. Henkilöstömäärä on pienentynyt 45,7 henkilötyövuodella vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna (v.2019: 186,5 htv, v. 2023: 140,8 htv.)
- vuoden 2023 tilinpäätös on **205 524 e** ylijäämäinen, **jonka lisäksi** Sivistystoimialalle hyvitetään palvelumaksuja 602 000 e
- markkinakartoituksessa on todettu, että talousarviohinnat ovat melko lähellä keskimääräistä markkinahinnoittelua. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä suoritteiden hinnat ovat alittuneet talousarviohinnoista: ruokapalvelussa 5 %, siivouspalvelussa 14,5 %.
- henkilöstötyytyväisyys on hyvä, arvosana 3,4 (asteikko 1–5, jossa arvosana 5 on paras)
- asiakastyytyväisyys on hyvä: arvosanat kouluissa 4,3, päiväkodeissa 4,17 (asteikko 1–5, jossa arvosana 5 on paras)
- Aleksia-liikelaitoksen toimintavarmuus poikkeustilanteissa on koeteltu ja se on hyvä. Varautuminen poikkeustilanteisiin on ollut joustavaa ja reagointikyky on hyvä. Korona-ajalla asiakkailta on veloitettu ainoastaan ylimääräiset raaka-aineet.
- Aleksia on saavuttanut kaikki talousarviossa määritellyt tavoitteet
- Nurmijärven kuntaorganisaation ulkopuolella Aleksia-liikelaitoksen on koettu olevan hyvämaineinen ja kehittyvä organisaatio
- Aleksia-liikelaitos toimii osana kuntaorganisaatiota ja ratkaisuja tehdään kunnan etua ajatellen

Johtokunta toteaa, että aiempien vuosien muutosten jälkeen liikelaitoksen toimintaa on ollut mahdollista kehittää vasta vuoden ajan ja tämän vuoksi ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailuttamisen ajankohta ei ole oikea. Liikelaitoksen kehittämistoimia on suunniteltu tapahtuvan tulevien vuosien aikana.

Koska markkinakartoituksessa selvitettiin kiinnostusta ruoka- ja siivouspalveluita kohtaan, monia asioita on määrittelemättä, jotka vaikuttavat mahdollisen kilpailutuksen lopputulokseen, mm. palvelukuvaukset, laatutaso, varautumiseen liittyvät tehtävät, palvelusopimuksen sisältö ja ratkaisu Aleksian Padasta. Ulkoisen yrityksen ruoka- ja siivouspalvelujen hinta saadaan vasta mahdollisen kilpailutuksen yhteydessä ja palvelun hinnan todellisen edullisuuden todentaminen toteutuisi vasta sopimuskaudella, kun palvelut on jo ulkoistettu.

Ruoka- ja siivouspalvelujen laatu on tärkeä ja se on turvattava jatkossa. Aleksialla on palvelusopimus sivistys- ja hyvinvointitoimialan kanssa. On kuitenkin huomioitava, että käytännön työssä tehdään paljon tehtäviä, joita ei ole kirjattu palvelusopimukseen. Toimintatapa perustuu kumppanuuteen ja yhteistyöhön kunnan etua ajatellen. Näistä tehtävistä ei laskuteta erikseen, kuten yksityinen yritys tekee. Valtuusto on myös tehnyt Nuuka-ohjelman hyväksynnän yhteydessä päätöksen, että siivouksen laatutasoa ei saa laskea. Ruokapalveluille on asetettu hävikkiin ja elintarvikkeiden kotimaisuuteen liittyviä tavoitteita.

Palveluun liittyy olennaisena osana henkilöstö, joka siirtyisi liikkeenluovutuksella uudelle työnantajalle vanhoina työntekijöinä. Ulkoistaminen aiheuttaa yleensä vaihtuvuutta henkilöstön keskuudessa. Aleksia on koettu olevan pidetty työnantaja, ja henkilöstön vaihtuvuus on ollut normaalilla tasolla. Yksityisen yrityksen käyttämä työehtosopimus on eri kuin kunnan, ja sillä voi olla vaikutusta henkilöstön pysyvyyteen, rekrytointiin ja sitä kautta palvelun laatuun.

Pata on herättänyt kiinnostusta markkinakartoituksessa. On kuitenkin epäselvää, kuinka merkittävä osa mahdollisesta kauppahinnasta on Padan osuus. Mikäli ulkoistamiseen päädytään, kunnan toimintavarmuuden varmistamisen vuoksi olisi järkevämpää vuokrata Pata kuin myydä se. Jos palvelusopimukset päättyvät ja Pata on yksityisen yrityksen omistuksessa, kunnalla ei ole enää tarjota ruoanvalmistustiloja uudelle yrittäjälle.

Johtokunta esittää, että Aleksia jatkaa liikelaitoksena. Vaikka markkinakartoituksen perusteella Nuuka- ohjelmassa asetetut tavoitteet täyttyisivät, arviointi perustuu markkinakartoitusvaiheessa saatuihin yritysten sanallisiin arviointeihin. Kunta omistajana pystyy helpommin ja joustavammin ohjaamaan sisäisen liikelaitoksen toimintaa asettamalla tavoitteita toimintaan ja talouteen, kun yksityisen yrityksen toimintaa on mahdollista ohjata **vain** palvelusopimusten kautta. Palvelujen ulkoistaminen nostaisi riskiä ajautumisesta tilanteeseen, jossa ruoka- ja siivouspalvelujen laatu ja toimintavarmuus heikentyisi. Kunta voi vahvistaa myös omistajaohjausta ja valita osan johtokunnan jäsenistä liikkeenjohdollisen tai talouden osaamisen perusteella.

Mikäli valtuusto päättää ulkoistaa ruoka- ja siivouspalvelut, on tärkeää huomioida:

- Aleksian toimintavarmuus todennäköisesti heikkenee ulkoistamisprosessin aikana (henkilöstön mahdolliset irtisanoutumiset, rekrytoinnin haasteet)
- Niiden kuntien kokemukset, joissa ruoka- ja siivouspalvelut on ulkoistettu
- Mahdolliseen kilpailutukseen tulee varata riittävästi aikaa ja asiantuntemusta. Tarjouspyyntö- ja sopimusasiakirjojen sisällön tulee olla kattavat ja niissä on määritelty tarkkaan laatu, toimintavarmuus, varautuminen sekä sanktiot.
- Kunnan on varmistettava, että palvelujen laatu on sopimuksen mukaista ja laatu säilyy jatkossa. Sopimuksen hallintaan ja valvontaan on varattava riittävästi resursseja.

Esittelijä

Palvelujohtaja

Esitys

Aleksia-liikelaitoksen johtokunta antaa ruoka- ja siivouspalvelujen ulkoistamiseen liittyen yllä olevan lausunnon

Valmistelija

palvelujohtaja Anu Savander-Hämäläinen, anu.savander-hamalainen@nurmijarvi.fi

Asian käsittely:

Johtokunta täydensi lausuntoa seuraavasti:

- *Johtokunta haluaa tuoda esille kilpailutuspäätökseen vaikuttavaa kolme keskeistä teemaa:*
 1. *kilpailutuksen ajankohta ei ole oikea suhteessa tehostamistoimien vaikutuksiin*
 2. *yksityisen palveluntuottajan tuottaman palvelun laadun ohjaamisen haasteet*
 3. *Aleksian hyödyntämätöntä kehittämispotentiaalia on saatavissa käyttöön tuomalla lisää taloudellista osaamista johtokuntaan*

- vuoden 2023 tilinpäätös on 205 524 e ylijäämäinen, jonka lisäksi Sivistystoimialalle hyvitetään palvelumaksuja 602 000 e
- Kunta omistajana pystyy helpommin ja joustavammin ohjaamaan sisäisen liikelaitoksen toimintaa asettamalla tavoitteita toimintaan ja talouteen, kun yksityisen yrityksen toimintaa on mahdollista ohjata vain palvelusopimusten kautta.

Lisäykset on kirjattu lausuntoon kursiivilla tekstillä.

Päätös

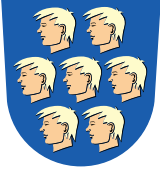
Johtokunta antaa ruoka- ja siivouspalvelujen ulkoistamiseen liittyen yllä olevan lausunnon.

Ilmoitusasiat

Aleksia -liikelaitoksen johtokunta 27.02.2024 § 5

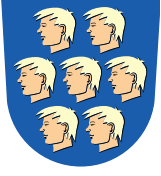
Ei ollut ilmoitusasioita.

Kehitys- ja keskusteluasiat

Aleksia -liikelaitoksen johtokunta 27.02.2024 § 6

Ei ollut kehitys- ja keskusteluasioita.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 2, § 3, § 4, § 5, § 6

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVHhI 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- vaaliviranomaisen tekemää päätöstä (VaaliL 45, 66 ja 83 §).